

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 9 від «30» 06 2022 р.)

Ректор

А.А. Мазаракі

ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ /
POLITICAL PSYCHOLOGY

РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки / Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія / Psychology
освітня програма	Практична психологія / Practical psychology

Київ 2022

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ заборонено

Автор: *Капосльоз Г.В.*, канд. психол. наук, с.н.с.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології 15.03.2021р., протокол № 14.

Рецензенти: *Миронець С.М.*, доктор психологічних наук, доцент;
Головня Ю.І., кандидат економічних наук, доцент;
Терент'єва А.В., завідувача кафедри державного управління у сфері цивільного захисту інституту державного управління та наукових досліджень, доктор наук з державного управління, професор.

ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ / POLITICAL PSYCHOLOGY

РОБОЧА ПРОГРАМА / COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр /	bachelor
галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки / 28 Публічне управління та адміністрування	Social and behavioral sciences / Public management and administration
спеціальності	053 Психологія / 281 Публічне управління та адміністрування	Psychology / Public management and administration
спеціалізації	Психологія / Практична психологія / Публічне управління та адміністрування /	Psychology / Practical psychology / Public management and administration

**1. Структура дисципліни та розподіл годин за темами
(тематичний план)**

№ з.п	Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
		Усього год/ кред	лекції	семінарські заняття	Практичні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5		6	7
Розділ 1 Теоретико-методологічні аспекти політичної психології							
1	Тема 1. Політична психологія як галузь психологічної науки	16	2	2		12	О,КО ППЗСР Т
2	Тема 2. Психологія особистості у політиці	24	4	2	2	16	О,КО, Т
3	Тема 3. Соціально-психологічні аспекти формування та функціонування політичних груп	24	4	2	2	16	О,КО, Т
4	Тема 4. Психологія політичного лідерства	24	4	2	2	16	О,КО, Т
5	Тема 5. Політичний конфлікт	30	4	2	2	22	ПСВ, ППЗС
Розділ 2. Інструментальні аспекти політичної психології							
6	Тема 6. Загальна характеристика методів політичної психології	12	2	2		8	О, ППЗС
7	Тема 7. Методи психологічного дослідження політичних процесів	12	2		2	8	КО, ППЗСР
8	Тема 8. Психологічні методи політичного впливу	12	2		2	8	ТЗ, ППЗСР
9	Тема 9. Особливості формування політичного іміджу	12	2		2	8	ТЗ, ПСВ, ППЗСР
10	Тема 10. Методи захисту психіки від негативних аспектів політичної діяльності	14	2		2	10	КО, ППЗСР
	Всього	180\6	28	12	16	124	
Підсумковий контроль – екзамен							

Умовні скорочення: О – опитування; Т – тестування; КО – колективне обговорення проблеми; ППЗСР – письмова перевірка звіту самостійної роботи; творче завдання – ТЗ; презентація – П; ПСВ – перевірка ситуаційної справи.

2. Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських), лабораторних занять, самостійної роботи студентів

Результати навчання	Навчальна діяльність ¹	Робочий час студента, год
1	2	3
Розділ 1 Теоретико-методологічні аспекти політичної психології		
<p>Знати: поняття та категорії, об'єкт та предмет методи політичної психології</p> <p>Уміти: розрізняти галузі сучасної психології і практики, особливості застосування знань політичної психології</p>	<p>Тема 1. Політична психологія як галузь психологічної науки</p> <p>Лекція №1. Політична психологія як практична діяльність та наука</p> <p>План лекції</p> <p>1. Політика та політична діяльність: зовнішній та внутрішній аспекти</p> <p>2. Політична свідомість та мислення: аналіз феноменів та історії їх дослідження</p> <p>3. Психологічні аспекти політичної культури (поведінки суб'єктів політичної діяльності)</p> <p>4. Об'єкт та предмет політичної психології зв'язок з іншими галузями психології та науками</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1, 2, 3 Додатковий: 13 Інтернет-ресурси: 2, 3, 5, 8</p> <p><i>Завдання для самостійної роботи студента</i></p> <p>1. За результатами опрацювання основної та додаткової літератури визначити: поняття політичної психології; основні етапи становлення та розвитку політичної психології; об'єкт і предмет політичної психології.</p> <p>2. <i>Скласти схему зв'язку політичної психології з іншими науками</i></p> <p>3. Визначити суть політичної культури як соціального явища. <i>У вигляді таблиці представити «Психо-соціальні рівні існування політичної культури»</i></p> <p>4. <i>Схематично відобразити Психологічні аспекти формування політичної культури та її типи.</i></p> <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1 Додатковий: 3, 6, 9 Інтернет-ресурси: 1, 3, 5</p>	<p>2</p> <p>12</p>

* Питання, які розглядатимуться із застосуванням інтерактивних методів навчання.

	<p>Семінарське заняття №1. Поняття політичної психології як науки</p> <p>План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет сучасної політичної психології. 2. Становлення та основні етапи розвитку політичної психології: <ol style="list-style-type: none"> a. Становлення Західної політичної психології. b. Сучасний стан політичної психології за кордоном. c. Політична психологія в Радянському та пострадянському просторі. d. Сучасний стан політичної психології в Україні. 3. Особливості діяльності психолога у галузі політичної психології (презентація та її обговорення). 	2
<p>Знати: особливості розвитку та функціонування феномену політичної свідомості.</p> <p>Уміти: вивчати розрізняти компоненти та прояви політичної психіки, значення понять: «політична свідомість», «політична самосвідомість», «політичні погляди та переконання», «політична позиція».</p>	<p>Тема 2. Психологія особистості у політиці</p> <p>Лекція №2. Формування «політичної людини»</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен, її моделі та концепції 2. Психологічні аспекти електоральної поведінки (поведінка виборця) 3. Психологія представників політичної еліти 	2
	<p>Лекція №3. Розвиток та структура політичної свідомості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична психіка як особливий феномен. 2. Політична свідомість. Сфери прояву політичної свідомості. 3. Політична самосвідомість. 4. Психологія політичного мислення. <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Основний: 1, 2, 3 Додатковий: 3, 5 Інтернет-ресурси: 2, 5, 7, 8</p>	2
	<p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції. 2. Розкрийте поняття «Політичні настанови» і «Політичні стереотипи». 3. <i>Схематично представте стереотипи свідомості та їх зв'язок з політичною системою.</i> 4. <i>Скласти таблицю особливостей та форм прояву політичної свідомості.</i> 5. Підготуйтеся до проведення круглого столу з проблем розвитку політичної самосвідомості. 6. Продумайте аргументи та підготуйтеся до колективного обговорення проблеми: існування явища інертності політичної психіки. 	16

	<p>7. Визначити основні фактори, що впливають на політичну соціалізацію молоді в сучасній Україні.</p> <p>8. У підгрупах: проведіть дослідження серед своїх одногрупників спрямоване на вивчення рівня політичного інтересу.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1, 3 Додатковий: 5, 13 Інтернет-ресурси: 2, 3, 4, 8</p> <p>Семінарське заняття №2. Компоненти політичної психіки</p> <p>План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сфери прояву політичної свідомості. 2. Розвиток політичної самосвідомості як процес та результат. 3. Політична психіка: її роль, функції та значення. 4. Політичний інтерес. <p>Практичне заняття №1. Проблеми розвитку політичної самосвідомості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконайте, на вибір, одне з запропонованих завдань та презентуйте усний звіт про виконання: <ul style="list-style-type: none"> - Подумайте та визначте до якого типу політичної культури можна віднести українську, російську, білоруську політичні культури. - Поясніть, чому не існує чистих типів політичних культур. - Визначте, у чому полягає відмінність між поняттями «атитюд» та «соціальна настанова». - З'ясуйте, у чому принципова відмінність між настановами та стереотипами? 2. Підготуйтеся до дебатів на тему: «Запорука стійкості політичних стереотипів». 3. Обговорення результатів дослідження рівня політичного інтересу серед студентів (своїх одногрупників). 	<p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">2</p>
--	--	---

<p>Знати: типи та характеристики груп в політиці, механізми їх становлення; класифікації та теорії командотворення в політичному житті.</p> <p>Уміти давати психологічну оцінку функціонування і діяльності політичних команд, партій як великих соціальних груп; впливу на масову свідомість.</p>	<p>Тема 3. Соціально-психологічні аспекти формування та функціонування політичних груп Лекція №4. План лекції 1. Психологія групи як суб'єкта політики 2. Соціально-психологічні аспекти стихійної поведінки народів та мас</p> <p>Лекція №5. План лекції 1. Психологія політичної поведінки етнічних спільнот, соціальних страт та членів і прихильників політичних партій (великі групи) 2. Психологія політичної команди та груп інтересів у політиці (малі групи)</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 2, 3 Додатковий: 3, 4, 7, 12 Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 8</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента 1. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції. 2. Визначити внутрішні механізми становлення політичної групи. 3. Визначити типи і типології малих груп в політиці. Етапи їх формування. 4. <i>Напишіть коротке есе-роздум на обрану тему: «Ідеальна команда лідера», «Феномен «команди» в політиці».</i> 5. <i>Складіть список великих соціальних груп членом яких Ви можете себе назвати (форма звітності – список).</i> 6. Поясніть причини виникнення в Україні, після розпаду Радянського Союзу, великої кількості політичних партій (презентація).</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 2, 3 Додатковий: 3, 4, 7, 12 Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 8</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>16</p>
--	--	-----------------------------

	<p>Семінарське заняття №3. Групові процеси в політиці</p> <p>План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні аспекти існування політичних еліт. 2. Групові процеси в політиці та їх вплив на громадян. 3. Закономірності існування політичних партій і суспільно-політичних рухів. 4. Методична складність вивчення великих соціальних груп. <p>Практичне заняття №2.</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть відмінності між поняттями «натовп», «маса», «публіка яку зібрали», «публіка яку не збирали». 2. Знайдіть в історії приклади, коли маси суттєво впливали на політичну ситуацію в країнах, змінювали владні режими, здійснювали революції та перевороти. 3. Зробіть психологічне порівняння мотивів вступу людини до суспільно-політичного руху та до політичної партії (форма звітності – презентація). 4. У підгрупах обговоріть та запропонуйте критерії та методи відбору людей для формування команди нового кандидата на пост президента України. 	2
<p>Знати:</p> <p>особливості політичного лідерства як соціально-психологічного феномену;</p> <p>засоби створення політичного іміджу;</p> <p>Уміти:</p> <p>складати психологічний портрет політика;</p> <p>оперувати психодіагностичними та психокорекційними програмами</p>	<p>Тема 4. Психологія політичного лідерства.</p> <p>Лекція №6. Психологічні механізми політичного лідерства</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Феномен політичного лідерства: лідер та послідовники 2. Психологія політичної влади: ресурс та відгук 3. Психологічні аспекти ефективної взаємодії політичного лідера (особистості) та соціальних груп: стиль поведінки лідера <p>Лекція №7. Професіоналізація політичного лідерства.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Компоненти професійної компетентності політика. 2. Значення легітимності для існування державної влади. 3. Електоральні вподобання та поведінка лідера. <p>Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 2, 3</p> <p>Додатковий: 8, 10</p> <p>Інтернет-ресурси: 5, 6, 7</p>	2

	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Систематизуйте Ваші знання про політичний імідж та оформіть їх у схему. 2. Оберіть відомого політика та опишіть його габітарний імідж. 3. Наведіть приклади вдалих і хибних імідж-кроків відомих політичних лідерів. 4. Складіть схему компонентів професійної компетентності політика. 5. Скласти схему дослідження особистості політика. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 2, 3 Додатковий: 1 Інтернет-ресурси: 2, 3, 4, 5, 8</p> <p>Семінарське заняття №4. Групові процеси в політиці</p> <p>План семінару</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні сучасні політико-психологічні типології лідерства та їхні загальні риси. 2. Лідер і група. Групи – «команди» лідера. Особливості формування та функціонування. 3. Технології створення позитивного політичного іміджу. <p style="text-align: center;">Практичне заняття №3. <i>Круглий стіл присвячений проблемі формування політичного іміджу.</i></p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зробити презентацію творчої роботи на тему (на вибір): <ul style="list-style-type: none"> - «Заходи корекції вже існуючого іміджу конкретного політичного діяча». - «Роль ЗМІ в формуванні політичного іміджу». - «Особливості використання вербальних прийомів у процесі створення політичного іміджу» - 2. Поясніть психологічні механізми створення політичного іміджу. 3. Розробіть комплекс заходів спрямованих на покращення іміджу політика, рейтинг якого знижується. 4. Складіть зміст програми створення політичного іміджу кандидата в президенти України. 	<p style="text-align: right;">16</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">2</p>
--	---	--

<p>Знати: типологію, характеристики, особливості прояву та перебігу політичних конфліктів.</p> <p>Уміти: аналізувати стратегії та тактики ведення передвиборчої компанії; технології політичної боротьби.</p>	<p>Тема 5. Політичний конфлікт</p> <p>Лекція №8. Політичний конфлікт як соціально-психологічний феномен</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичний конфлікт та його виміри (характеристика, виходячи з типології конфліктів) 2. Типологія політичних конфліктів і криз 3. Стадії розвитку політичних конфліктів 4. Вирішення соціально-політичних конфліктів: умови, механізми, методи та засоби <p>Лекція №9. Особливості конфліктів у політичній сфері</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виборчі змагання та процес: психологічні аспекти 2. Психологія політичного тероризму 3. Соціальні та психологічні аспекти політичної корупції <p>Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1, 3 Додатковий: 3, 4, 7, 12 Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 8</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції. 2. Складіть список можливих засобів провокації національно-етнічних конфліктів. 3. Знайдіть та проаналізуйте інформацію щодо причин появи та засобів розв'язання національно-етнічних проблем сучасного світу. 4. Ознайомтеся з працею Х. Ортега-і-Гассета «Повстання мас» і поясніть, що він розумів під поняттям «людина маси» (форма звітності – представлення прочитаної роботи). 5. Оберіть та виконайте одне з запропонованих тренажерних завдань: <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Використовуючи матеріали з історії, літератури, соціології та політології, оберіть сучасну політичну ідею, чи концепцію та дослідіть її похідні в соціально-історичному контексті 5.2. Наведіть приклади внутрішньополітичних проблем держави, що в своїй основі містили психологічні компоненти, або їхнє розв'язання відбулося з застосуванням психологічних прийомів та методів (результат – представлення звіту про пророблену роботу). <p>Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1, 2, 3 Додатковий: 13 Інтернет-ресурси: 2. 3. 5, 8</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>22</p>
---	--	-----------------------------

	<p>Семінарське заняття №5. Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національно-етнічні проблеми сучасного світу. 2. Національне примирення та згода. 3. Стихійна поведінка, її механізми. 4. Масова агресія. <p>Практичне заняття №4. Управління політичним конфліктом Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Запропонуйте комплекс політичних заходів спрямованих на пом'якшення національно-етнічного конфлікту.</i> 2. <i>Розробіть програму заходів спрямованих на підвищення національної свідомості українців.</i> 3. <i>Проаналізуйте можливі причини вибору, що здійснюється за гендерною ознакою.</i> 4. <i>Обґрунтуйте психологічний механізм впливу образів-символів на свідомість людини.</i> 	<p>2</p> <p>2</p>
Розділ 2. Інструментальні аспекти політичної психології		
<p>Знати: Перелік та характеристики методів політичної психології</p>	<p>Тема 6. Загальна характеристика методів політичної психології Лекція №10. Загальна характеристика методів політичної психології План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз психологічних прийомів, способів (методів) політичних дій та психологічного впливу. 2. Специфіка застосування методів психології в політичній практиці. 3. Основні групи методів політичної психології. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 4 Додатковий: 2, 9 Інтернет-ресурси: 5, 6, 7</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>У підгрупах підготувати доповідь на одну з запропонованих тем:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Метод інтерв'ю в контексті політико-психологічного дослідження. 1.2. Метод фокус-групи в політико-психологічному дослідженні. 1.3. Можливості психолінгвістичного методу для проведення політико-психологічних досліджень. 1.4. Психобіографічний метод у політико-психологічному дослідженні. 1.5. Експериментальні методи психології в політико-психологічних дослідженнях. 	<p>2</p> <p>8</p>

<p>Знати: Перелік та характеристики методів дослідження політичних процесів</p> <p>Уміти: проводити психологічний аналіз умов та особливостей професійної діяльності в політико-психологічній сфері, застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для у процесі психологічного дослідження</p>	<p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 3 Додатковий: 1, 2, 6, 8, 10, 11, 14 Інтернет-ресурси: 6, 7, 8</p> <p>Семінарське заняття №6. Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національно-етнічні проблеми сучасного світу. 2. Національне примирення та згода. 3. Стихійна поведінка натовпу, її механізми. 4. Політична реклама, іміджмейкінг та PR. 5. <i>Основна функція чуток і профілактика цього явища (круглий стіл).</i> 6. Психологічне консультування в політичній сфері. <p>Тема 7. Методи психологічного дослідження політичних процесів</p> <p>Лекція №11. Методи дослідження політичних процесів. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Метод інтерв'ю в контексті політико-психологічного дослідження. 2. Метод фокус-групи в політико-психологічному дослідженні. 3. Можливості психолінгвістичного методу для проведення політико-психологічних досліджень. 4. Психобіографічний метод у політико-психологічному дослідженні. 5. Експериментальні методи психології в політико-психологічних дослідженнях. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 4 Додатковий: 2, 9 Інтернет-ресурси: 5, 6, 7</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента <i>У підгрупах використовуючи методи опитування, соціометрії; спостереження; контент аналізу проведіть міні-дослідження на цікаву для Вас політико-психологічну тему та підготуйте презентацію його результатів</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обрати когось з відомих політиків та використовуючи відеозаписи, інтерв'ю, передвиборчі програми, автобіографію, Інтернет-ресурси скласти його психологічний портрет. 2. У малих групах проведіть міні дослідження на тему: «Формування політичних ідеалів та їх вибір». 3. Дослідити електоральні уподобання вашого регіону. 	<p>2</p> <p>2</p> <p>8</p>
---	---	----------------------------

<p>Знати: Перелік та характеристики методів політичного впливу Уміти: використовувати їх на практиці;</p>	<p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 3 Додатковий: 1, 2, 6, 8, 10, 11, 14 Інтернет-ресурси: 6, 7, 8</p> <p>Практичне заняття №5. Дослідження політичних процесів Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте поведінку на теледебатах одного з відомих політиків. Визначте його сильні та слабкі сторони. 2. Дослідіть уявлення про ідеального президента серед студентської молоді та порівняйте його з уявленнями про реального президента. 3. Дослідіть електоральні уподобання вашого регіону <p>Тема 8. Психологічні методи політичного впливу Лекція №12. Психологічні методи політичного впливу. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи ефективного спілкування та переговорного процесу 2. Соціально психологічні методи створення образу політика та політичних дій 3. Психологічні аспекти маніпулятивного впливу в політиці <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 4 Додатковий: 2, 9 Інтернет-ресурси: 5, 6, 7</p> <p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчивши тематичну літературу, поясніть дію методів НЛП на свідомість особистості. 2. Розробіть практичні рекомендації по підготовці до публічних вступів для починаючого політика. 3. Спираючись на відеоматеріали виступів конкретного політика, виявіть психологічні прийоми та засоби, що він використовує з метою впливу на аудиторію. 4. Поясніть, чим зумовлена легкість сприйняття «типажних особистостей». <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 3 Додатковий: 1, 2, 6, 8, 10, 11, 14 Інтернет-ресурси: 6, 7, 8</p>	<p>2</p>
---	---	----------

<p>Знати: Перелік та характеристики методів формування політичного іміджу</p> <p>Уміти: проводити психологічний аналіз умов формування політичного іміджу,</p>	<p>Практичне заняття №6. Вплив на політичні процеси Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На основі психологічного портрету (завдання 1 практичне №5) визначити сильні та слабкі сторони відомого політика і розробити практичні рекомендації по компенсації слабких моментів його передвиборчої компанії. 2. Розробіть тези політичної реклами, іміджмейкінгу та PR на підставі дослідження політичних ідеалів (завдання 2 практичне №5). 3. Розробіть тези політичної реклами, іміджмейкінгу та PR на підставі дослідження електоральних уподобань вашого регіону (завдання 3 практичне №5). 4. Розробіть тези політичної реклами, іміджмейкінгу та PR на підставі дослідження уявлення про ідеального президента серед студентської молоді (завдання 2 практичне №5). 5. Напишіть список рекомендацій спрямованих на посилення позиції відомого політика на підставі аналізу його поведінки на теледебатах (завдання 1 практичне №5). <p>Тема 9. Особливості формування політичного іміджу</p> <p>Лекція №12. Методи та прийоми створення політичного іміджу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичний імідж та його складові. 2. Психологічні прийоми створення образу політика. 3. Психологічне консультування в політичній сфері. 4. Психологічний аспект політичної реклами, іміджмейкінгу та PR. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 4 Додатковий: 2, 9 Інтернет-ресурси: 5, 6, 7</p>	<p>2</p>
--	---	----------

<p>Знати: Перелік та характеристики методів захисту психіки</p> <p>Уміти: використовувати сучасні психокорекційні технології в практичній діяльності; володіти навичками політичного консультування.</p>	<p>Завдання для самостійної роботи студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте основні психологічні особливості політичної реклами. 2. Проаналізуйте можливі причини вибору, що здійснюється за гендерною ознакою. 3. Обґрунтуйте психологічний механізм впливу образів-символів на свідомість людини. 4. Наведіть приклади застосування прийомів м'якої пропаганди. 5. На основі аналізу літератури, скласти план вивчення електоральних уподобань вашого регіону. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 3 Додатковий: 1, 2, 6, 8, 10, 11, 14 Інтернет-ресурси: 6, 7, 8</p> <p>Практичне заняття №7. Психологія виборчої боротьби</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Проблема виборів в Україні</i> (круглий стіл). 2. <i>Методи ведення передвиборчої боротьби. Психологічні засоби впливу у передвиборчій боротьбі</i> (круглий стіл). 3. <i>Технології виборчої боротьби</i> (круглий стіл). <p>Тема 10. Методи захисту психіки від негативних аспектів політичної діяльності</p> <p>Лекція №14. Методи захисту психіки від негативних аспектів політичної діяльності</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпека особистості та політична діяльність. 2. Особливості взаємодії у політичній діяльності: вербальна комунікація та емоційне зараження. Ефект емоційного резонансу. 3. Методи забезпечення безпеки у політичній діяльності. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 4 Додатковий: 2, 9 Інтернет-ресурси: 5, 6, 7</p>	<p>8</p> <p>2</p> <p>2</p>
--	---	----------------------------

	<p align="center">Завдання для самостійної роботи студента</p> <p><i>У підгрупах підготуйте відповіді на запропоновані питання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Описати особливості функціонування механізмів психологічного захисту особистості в політичній взаємодії Визначити когнітивні механізми підвищення ефективності політичної соціалізації особистості Систематизувати заходи, які доцільно проводити з метою забезпечення психологічної безпеки в умовах політичних змагань <p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 3 Додатковий: 1, 2, 6, 8, 10, 11, 14 Інтернет-ресурси: 6, 7, 8</p> <p>Практичне заняття №8. Психологічний захист психіки в умовах політичної боротьби. Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Основна функція чуток і профілактика цього явища круглий стіл).</i> На основі класифікації видів паніки запропонуйте методи послаблення дії цього явища. Спираючись на фактори, які обумовлюють особливості поведінки людини в натовпі, спробуйте запропонувати реальні заходи, що дозволять зняти вплив цих факторів. Особливості психологічного консультування осіб, що беруть участь у політичній діяльності. 	<p align="center">10</p> <p align="center">2</p>
	Усього	180
Підсумковий контроль знань – екзамен		

3. Список рекомендованих джерел

Основний

- Головатий М.Ф. Політична психологія навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф. Головатий - К.: Центр учбової літератури, 2016. – 400 с.
- Пірен М.І. Основи політичної психології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Пірен М.І. – К.: Міленіум, 2013. – 418 с.
- Скуловатова О. В. Політична психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Скуловатова – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун.-т, 2013. – 279 с.
- Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник / М. П. Козирев. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.

Додатковий

- Авченко В. Теория политического манипулирования в современном мире. Тактика проведения избирательной кампании и формирование имиджа / Авченко В. – Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/polman2.htm>
- Гарифуллин Р. Психология политического блефа / Гарифуллин Р. – Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/lib/politbluff-2.htm>

3. Головатий М. Масова стихійна поведінка: анатомія явища / М. Головатий // *Персонал*. — Київ, 2014. — № 1 (165). — С. 4-15.
4. Грауманн К. Массы, толпа, плотность. Век психологии толпы / Грауманн К., Ленелиз К. — Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/lib/tolpa8.htm>
5. Гуревич П. С. Стереотипы в политике / Гуревич П. С. — Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/lib/stereotype14.htm>
6. Гусаковский А. Классификатор «черного PR» / Гусаковский А. — Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/bleckpr.htm>
7. Зелинский С. Психология масс. Эффект подсознания / Зелинский С. — Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/lib/tolpa3.htm>
8. Караяни А. И. Использование интернета в избирательных кампаниях / Караяни А. И. — Режим доступа к статье: <http://psyfactor.org/polit4.htm>
9. Лебон Г. Психология народов и масс / Г. Лебон. — Київ: Книжный клуб, 2014. — 311 с.
10. Манипулятивні передвиборчі агітаційні технології та їхній вплив на психічне здоров'я громадян. — Режим доступу до джерела: http://donetsk.cure.org.ua/dbm.php/archive/2007-09-17_739
11. Матвейчев О. А. Манипуляция путем создания подставных кандидатов / Матвейчев О. А. — Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/polman22.htm>
12. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс / С. Московичи. — К.: Прогрес, 2014 — 396 с.
13. Слюсаревський М. Політична психологія як наука: порівняльний аналіз шляхів становлення та розвитку за рубежом і в Україні / М. Слюсаревський // *Психологія і суспільство*. — Тернопіль, 2009. — № 4 (38). — С. 107-118.
14. Сороченко В. Энциклопедия методов пропаганды. (Как нас обрабатывают СМИ, политики и реклама) / Сороченко В. — Режим доступа к источнику: <http://psyfactor.org/propaganda.htm>

Интернет – ресурси

- 1.. Психологічний портал «У психолога». - Режим доступу: http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis2.html.
2. Електронна бібліотека. - Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua>
3. Електронна бібліотека. - Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
4. Електронна бібліотека. – Режим доступу: <http://www.psylib.org.ua>
5. Електронна бібліотека. – Режим доступу: <http://psychologiya.org.ua/pidruchnyky.html>
6. Інтернет-версія журналу "Психологія" - Режим доступу: <http://www.psychology.su/>
7. Електронна бібліотека. – Режим доступу: <http://readbookz.com/>
8. Електронна бібліотека Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України. – Режим доступу: <http://ispp.org.ua/biblioteka.htm>